

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

(Popravek.) V zadnjem članku „Zaradi kuhanja slivovke“ urinila se je neljuba napaka, stati bi moralo namreč v odstavku glede dobave dovoljenja za prosto kuho, da je zadnji čas zglasitve do 15. avgusta t. l., ne pa do 15. oktobra.

Kmetijska šola na Grmu.

Kmetu je treba dandanes na vsak način več izobrazbe kakor nekdanj. Časi, ko je bilo dosti, da je znal kmet z rokami gospodariti, ali z drugimi besedami rečeno, da je bil vajen vsem gospodarskim delom, ti časi so minuli. Dandanes je treba kmetu nekoliko več znanja in strokovne izobrazbe. Da je res tako, nam kaže vsakdanje življenje. Le pogledjte, kdo lažje izhaja na svoji kmetiji, tisti ki se je v mladosti kaj učil ali tisti, ki je ostal doma brez zadostnega poduka. Kmetu je treba pred vsem dobre ljudske šole, treba mu je pa tudi stanovske izobrazbe ravno tako kakor drugim stanovom. Ako si obrtniki danes bolj naprej pomagajo kakor kmetovalci, pripisati je največ temu, ker se za svoj stan bolj pripravljajo in več uče.

Za stanovsko izobrazbo kmetovalcev skrbe kmetijski listi kakor „Kmetovalec“ in „Narodni gospodar“, dalje popotni učitelji in kmetijske šole. Starejši gospodarji se pa težko izobrazujejo in popolnujejo v svoji stroki, ker jim manjka podlage. Zato je največ vreden poduk, ki se vsaja v mlada srca. Zato tudi vidimo, da so kmetijske šole največjega pomena za napredek našega kmetijstva. To so spoznali drugi narodi že davno in zato tudi vzdržujejo vse polno kmetijskih šol. Šviška dežela je komaj štirikrat tako velika kakor je naša, pa ima 22 kmetijskih šol. Pri nas imamo samo eno. In če pogledamo na Nemško, na Češko in v druge napredne dežele, povsod najdemo, da je kmetijsko šolstvo veliko bolj razvito kakor je pri nas in da je zaradi tega tudi kmetijstvo po teh krajih bolj napredovalo kakor pri nas. Kako zelo je potreba pouka našim kmetovalcem, to vidimo vsak čas, pa naj se gre za napravo in obdelovanje novih vinogradov, za pridelovanje krme, za napravo travnikov, za umetna gnojila ali za kar si že bodi. Povsod je treba poduka. Ravno naprava novih vinogradov bi morala zdramiti naše gospodarje, da je treba kmetu več poduka kakor nekdanj in da je treba pričeti s tem podukom pri mladini, kakor hitro je ona dosti razvita in zrela za umevanje kmetijskega dela. Treba je pa tudi poduka v drugih stvareh, v računstvu, spisju, knjigovodstvu itd., ker se tega premalo nauče po raznih ljudskih šolah na kmetih.

Zato si pa ne moremo kaj, da ne bi na vse to opozorili naših gospodarjev in jih vneli za boljšo izobrazbo svojih kmetijstvu namenjenih sinov. Ravno sedaj razpisuje deželni odbor prosta in plačujoča mesta za učence kmetijske šole na Grmu, za katere je prositi do 5. sept.

t. l. Dotični razglas je sedaj med drugimi naznanili. Kdor ima tedaj sina, ki ga je namenil za kmetijo in ki ga hoče za svoj stan bolj izobraziti in pripraviti, naj napravi prošnjo z vsemi potrebnimi spričali in naj jo pošlje do 5. septembra vodstvu šole na Grmu. Za marsikoga gospodarja je v današnjih časih velika žrtev, poslati svojega sina za dve leti od doma, ali pomisliti je, da je v dobri strokovni izobrazbi iskati sinu boljše bodočnosti in da je nevednost tudi pri kmetu najdražja reč na svetu.

—r—

Sadna in grozdna razstava v Novem mestu.

Letos imamo sploh dobro sadno letino tudi na Dolenjskem, tako da se rodovitno drevje šibi pod pezo sadja. To daje našim sadjerejem novega poguma in jih močno vnema za napredek v tej važni gospodarski panogi. Prav v takih letih se najbolj pokaže, koliko so vredne različne sadne vrste, ki se priporočajo za saditev, v takih letih se pa tudi vriva zopet in znova važno vprašanje, kaj početi s sadjem, da se spravi v korist in v denar.

Vse to je napotilo kmetijsko podružnico novomeško, da priredi v Novem mestu letos sadno razstavo. Ta razstava bo imela dvojen namen. Pred vsem naj pokaže, kako je napredovala dolenjska sadjereja v zadnjih dvajsetih letih in kako lepo in dobro sadje se dobi na Dolenjskem. V drugo naj se pa s to razstavo pospešuje tudi prodaja sadja na Dolenjskem. Kakor drugod skrbeti je tudi pri nas, da se vpelje sadna kupčija, ki je glavni pogoj za nadaljnji razvoj sadjereje. Zaraditega ima biti razstava spojena s sadnim trgov in se ima vse sadje razstaviti v takih zabožkih in zabojih, kakor se rabijo dandanes v sadni kupčiji. Čas je namreč, da začnemo po izgledu drugih dežel tudi na Dolenjskem delati na razvoj sadne kupčije in da začnemo s prirejanjem sadnih trgov vabiti vnanje kupce tudi v naše kraje.

Skupno z razstavo sadja se ima prirediti tudi razstavo grozdja in sicer v ta namen, da se pospešuje razširjenje dobrih trtnih vrst. Naši vinogradniki naj se na lastne oči prepričajo o vrednosti in rodovitosti tistih trtnih vrst, ki se priporočajo za nove nasade in naj se pri tej priliki pouče tudi o tem, kako je grozdje prodajati in pošiljati vnanjim naročnikom.

Sadna in grozdna razstava se priredi v času od 26. do 28. septembra t. l. Vse razstavljeno sadje in grozdje se ima prodati in se skupiček razdeli med razstavjalce.

Dolenjski sadjerejci in vinogradniki! Udeležite se razstave s svojimi pridelki in pokažite, da Vam je na tem, da se razvije sadna kupčija tudi po naših krajih!

Priglasite k udeležbi je poslati zadnji čas do 10. sept. kmetijski podružnici v Novem mestu.

Poučno potovanje učencev kmetijske šole na Grmu.

Letos je napravila kmetijska šola na Grmu veliko ekskurzijo na Notranjsko, v vipavsko dolino, na Goriško in v Monastir pri Ogleju na Primorskem. Potovanje je trajalo od 28. julija do 1. avgusta, vsega skupaj 5 dni. Učenci so videli v tem času mnogo poučnega in spodbudnega v eni in drugi gospodarski panogi. Videli so lepe napredke v gospodarstvu posameznih posestnikov, videli pa tudi, kaj zmore združena moč na polju kmetijstva. Ker se je izvršil izlet v najlepšem redu in tudi ob najlepšem vremenu, je bil uspeh potovanja v vsakem oziru nad vse ugoden.

Izletniki so se ustavili dopoldne 28. julija najprej v Ljubljani, da si ogledajo gospodarske naprave in živinorejo gospodinjske šole v Marijanišču. Sprejeti so bili z vso gostoljubnostjo. Mlekarski konzulent Legvart je razkazal hleve, svinjake in kurnike in povedal vse, kar je pri teh zgradbah posnemanja vrednega. Po švicarskem načinu zgrajeni goveji hlev se odlikuje posebno s svojo ventilacijo, pa tudi z lepo živino, ki je pa mešane krvi, deloma pingavske, deloma simodolske. Izgledno je tudi gnojišče s prostorno gnojnično jamo, — pokrito z lesenimi hlodi — nad katero leži dobro stlačen gnoj. V prostornem in uzorno zgrajenem svinjaku smo videli lepe, velike živali jorkširske pasme. V velikem in moderno urejenem kokošnjaku, ki ima potrebne ograje za različna plemena, so nas zanimali pa zlasti vspehi z laškim kokošjim plemenom, ki daje izvrstne jajčarke, in pa z zlatimi vijandoti, ki se pri zaprti reji veliko bolje počutijo kakor laško pleme, in ki je posebno cenjeno zaradi mesa. Ko smo si ogledali še lepo urejene šolske prostore in učne pripomočke, nas je vodstvo zavoda pogostilo s prav dobrim predžunkom. Po obedu, ki smo ga imeli v hotelu „Ilirija“, smo se odpejali na Vrhniko, kjer smo si ogledali ondoto uzorno urejeno zadružno mlekarno, ki je menda največja in najmodernejše opravljena, kar jih imamo v jugu naše države. Vrhniška mlekarna se peča v prvi vrsti s prodajo svežega mleka, ki ga pošilja v Trst, pa tudi z izdelovanjem masla in sira. Mlekarski konzulent Legvart je razkazal vsa dela v mlekarni in razložil vse stroje. Vse mleko se očisti s centrifugiranjem, na kar se pasterizira in hladi, da postane dosti trpežno za prevažanje. V maslarni se je napravilo iz umetno okisane smetane maslo, da so imeli izletniki priliko pogledati delo holštanske pinje in najnovejšega gnetilnika. Pokušnja, ki se je v maslarni priredila z maslom in sirom, je prepričala učence, da se dobe v vrhniški mlekarni izborni izdelki, ki lahko tekmujejo z izdelki nemških mlekarn.

Ogledali smo si potem še sirno kuhinjo in sirne kleti in nazadnje prostore novo urejene mlekarske šole, kakor tudi kemičen laboratorij, kjer se preiskujejo mleko in mlečni izdelki. Od tukaj so se podali izletniki v spremstvu načelnika mlekarske zadruge in podžupana Tršarja, ki je bil nekaj sam učenec kmetijske šole na Grmu, proti Vrdu. Potoma so videli, kako se stiska seno za pošiljanje po železnici s pomočjo stiskalnic, zlasti pa jih je zanimalo poljedelstvo in pridelovanje krme v vrhniški okolici kakor tudi ondota živinoreja. Na polju se je videlo, da se prideluje le malo žita in da je pridelek krme dokaj večji. Med njivami so se odlikovali bujni zelniki, ki so pričali o rodovitosti tamkajšne zemlje, pa tudi o ugodnih podnebni razmerah. V Vrdu, ki je menda najbolj blagostojna vas v deželi, smo ogledali Kotnikovo živinorejo, ki je zanimiva zlasti tudi zaradi tega, ker ima še precej glav takoimenovane holandske pasme, ki se je svoj čas vpeljala za poskušnjo na Kranjsko. Ogledali smo si pa tudi goveje hleve in svinjake Petričeve i. dr. Zanimivo je bilo tudi to, da smo videli pri vsaki hiši kosilni stroj. Nazaj grede na Vrhniko smo se ustavili v gostoljubni hiši Tršarja, kjer smo si ogledali vrt in sadno drevje in okrepčali s kozarcem dobrega Vipavca.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V svrhu dovoljenja provizoričnega proračuna se skliče kranjski deželni zbor k kratkemu zasedanju v septembru. Nove volitve v četrto kurijo vrše se baje šele v mesecu novembru.

Perzijski šah premagal je popolnoma svoje nasprotnike ter sedaj vse mogoče poskuša, da uniči tudi popolnoma parlament.

Razni listi prinašajo vest, da je avstrijska vlada pretečene dni poslala ruskemu ministru za javne zadeve noto,

v kateri pojasnuje sedanji položaj v Bosni in kateri mora vplivati na tajno avstrijsko-rusko pogodbo iz l. 1877., po kateri prepušča Rusija Avstriji, določiti čas, kedaj se ima Bosna anektirati in tako prepričati osnovo kakega vele-srbskega vladarstva na Balkanu.

V Turčiji je mladoturški odbor dosegel uspeh, kakoršnega se sam ni nadejal. Sultan je bil po njem primoran, proglasiti ustavo in priseči na koran. Istotako prisegla je vsa armada na ustavo. Večina turških narodov je s tem izidom jako zadovoljna in prireja po širni Turčiji manifestacije sultanu. Ponekod pokazala pa se je tudi nezadovoljnost s sultanom in je ljudstvo odtrgalo javno napise s sultanovim imenom in vrše se manifestacije za princa Jusufa Izedina, sina prejšnjega sultana Abdul Azisa, kateri je jako priljubljen in za kojega se dela, da postane sultan. Vse kaže, da te turške revolucije še ne bo tako hitro konec.

Črnogorski knez Nikita namerava po 50 letnem vladanju, to je v jeseni, odstopiti, še pred odstopom pa pomilostiti vse obsojene v znani bombni aferi.

V Parizu je prišlo v neki kavarni do velikih spopadov mej civilisti, vojaštvom in policijo. Steklenice, stole in še celo mize metali so civilisti na vojake. Ranjenih je bilo veliko oseb, veliko pa tudi aretiranih.

Pri debati srbske skupščine o trgovinski pogodbi z Avstro-Ogrsko prišlo je do tepeža. Finančni minister dr. Popovič je pogodbo priporočal v odobrenje.

LISTEK.

Mirna prva postaja na železnici Trebnje-Šent-Janž.

Mirna ima nadmorske višine 263 m (župna cerkev 290 m). Lega je odprta proti jugoiztoku, pa je zato podnebje malo ostreje nego v Šent Rupertu. Uspeva pa tudi tukaj dobro sadje in vinska trta, ki je zasajena po Trebincu, Stari gori, posebno pa na Debencu (560 m), kjer raste najboljša kapljica. Debenec je ob enem najvišja točka v celem župi ter je ž njega krasen razgled po mirenjski dolini in sosednih krajih. Ob lepem vremenu se vidijo prav krasno kamniške planine ter celo velikan Triglav. Prebivavci se bavijo večidel s poljedelstvom in živinorejo, katero pospešujejo dobri travniki, posebno odkar je urejena Mirna. Sploh so ljudje še precej premožni v primeru s svojimi sosednimi kraji. Nova železnica pa jim prinese gotovo tudi še kaj dobička, ker je Mirna neko središče večega kraja ter se tukaj strinja več cest z okrajno cesto. Ko se uredi nova cesta na sv. Križ pri Litiji, bode tudi od te strani več promet z mirensko železniško postajo. Cela mirenska občina šteje okolu 2042 duš in 25 vasi. Sama Mirna šteje 248 prebivavcev. Mirna lepo napreduje v narodnem in gospodarskem pogledu. Mirenci imajo trirazredno ljudsko šolo, katoliško izobraževalno društvo, dobro urejeno hranilnico in pošiljnico, čebelico in kmečko zvezo. Za promet skrbi pošta z brzojavom, oboje starejše nego v Šent Rupertu. Ker je kraj prav prijazen in zdrav, je Mirna pripravna tudi za letovališče. Ima bistro vodo, šume v neposredni bližini in dobro zvezo po okolici, posebno kadar se odpre železnica.

Zgodovinskih podatkov iz starodavnih časov o Mirni imamo prav malo. Kraj je bil gotovo naseljen še pred rimsko dobo, a tudi Rimljani so zasegli iz svoje naselbine pri Trebnjem v to okolico. Dokaz za to so nam spominki, ki so se našli v bližini Mirne. Pred nekimi leti so izkopali na Trebincu cekin iz dobe iztočno rimskega cesarja Anastazija I. (491—518. po Kr.). Isto tako so našli spomenike z rimskimi napisi in lončene leščerbe. Kdaj je nastala današnja vas Mirna tudi nam ne ve povedati zgodovina, kakor tudi ne, kdaj je bila sezidana lepa župna cerkev, ki se v gotiškem slogu ponosno vzdiguje malo nad vasjo, kakor smo že omenili. Svojega vikarja pa je imela cerkev že l. 1617. ter je pripadala k Trebnjemu. Z župnijo materjo je prišla istega leta k zatiškemu samostanu, kateremu jo je podelil nadvojvoda Ferdinand. Mirna je ostala od tega časa vikarijat do l. 1862. ko jo je povzdignil škof dr. Vidmar v župnijo.

Ob Valvasorjevem času je bila mirenska župa večja nego je dandanes. Takrat sta spadali pod njo podružnici sv. Martina v Slepščeku in sv. Križa pod Žalostno goro. Proti svetokriški župi pa je zasegala do Tehaboja, kjer je bila podružnica svete Marjete. Zdaj ima samo dve podružnici Matere Božje na Ševnici in pa sv. Helene pri Žapužah s pokopališčem ter dve kapelici sv. Ane na Debencu in sv. Nikolaja v mirenskem gradu. Okoli župne cerkve je bil v prejšnjih časih zid, tedaj tabor, kar se pozna še zdaj. L. 1764. je pogorela Mirna popolnoma, a l. 1826. je tresčilo v hlev župnijskega dvora. Hud ogenj je pokončal del Mirne tudi pred kakimi 40. leti. A v zadnjem času se je Mirna v marsičem polepšala, ter je zares prav lična vas, kateri daje v njeni bližini stoječi starodavni mirenski grad še neko posebno znamenitost. Sicer se je nekdanji ugled gradov že skoraj popolnoma izgubil, a sraj njihov že tudi zdavnej potemnel, vendar obhaja vsakega izmed nas neko posebno čuvstvo pri pogledu na take zidine, v katerih so živele našemu dobremu slovenskemu narodu navadno tuje in sovražne rodovine. Toda ti za naš narod pač mučni časi so minili, ko se mu je zapovedovalo iz starih graščin. Na razvalinah tega gospodstva klije čisto novo življenje v našem dobrem in mukotrpnem narodu. Zasijalo je tudi njemu solnce slobode in napredka.

(Dalje sledi.)

Piše se nam:

Iz Novega mesta. — Star pregovor pravi: Vsak začetek je težak! In to je resnica. Zadruga čevljarjev v Novem mestu se je rodila kot prav ubogo revno dete brez sredstev, brez premoženja. Kaj začeti?

Kapitalist, milijonar lahko začne kako podjetje, ki ima denarja dovolj, najme si delavcev in stvar gre naprej. A drugače pa je to tam, kjer ni denarja. In tako je bilo pri zadrugi čevljarjev. Treba je bilo nakupiti raznih rečij, pred vsem poslovne knjige; a kje dobiti denarja? Toda korajža velja! Treba je le vstrajnosti in dobre volje, pa se marsikaj doseže, kar bi človek mislil, da ni mogoče. Od svoje ustanovitve do danes je zadruga precej napredovala.

Nabavili smo si prav lepe, fino vrejene poslovne knjige, učne pogodbe, zadrugi štambil in koverta z napisom; in to vse je že plačano. Pa tudi v drugem oziru zadruga deluje. Prvi, ki je kot novi mojster pristopil k zadrugi, je bil Janez Adam, drugi pa Josip Hrastar, oba v Novem mestu in oba sta tudi vplačala vstopnino vsak 10 K. Sestavila se je pri zadrugi že tudi preizkuševalna komisija za pomagalske preizkušnje; tej komisiji je imenovan za predsednika g. Janez Kristen, njegovim namestnikom pa g. Dim. Stefanovič. Obadva je slavna c. kr. deželna vlada že potrdila; prisodnikom pa so imenovani gg.: L. Cigler, Lovro Puš izmed mojstrov, Josip Lenart, čevljarški pomočnik, pa izmed pomočnikov. Prvi, ki je pred to komisijo delal preizkušnjo za pomagalka in jo naredil z dobrim vspehom, je bil Janez Bayer, čevljarški vajenec pri L. Ciglerju, čevljarškem mojstru v Novem mestu. Ta prva preizkušnja, z dobrim vspehom narejena, naj bi bila v spodbudo vsem vajencem, da bi se svojega obrta dobro poprijeli, se pridno učili in da bi preizkušnjo naredili še z boljšim uspehom kakor ta prvi, ter tako naredili čast in korist sebi in čast svojemu mojstru.

Zadruga je imenovala že tudi dva zaupnika na deželi. Imenovan je namreč Fr. Halek, čevljarški mojster na Toplicah, za Toplice in okolico, in A. Jakše, čevljarški mojster v Orehovici, za občino Orehovica in nje okoliš. V tem času se je vršilo že tudi nekaj odborovih sej, pri katerih se je med drugim govorilo tudi o tem, kako bi se uredile cene pri čevljih. Nadalje tudi, kako bi se v okom prišlo neznosni konkurenci, ki nam jo delajo prodajalne s tovarniškimi čevlji. Ugibalo se je marsikaj, kar bomo tudi skušali kakor hitro mogoče izvesti; ker tukaj je treba odločno nastopiti z združenimi močmi, ker drugače nas bodo uničile prodajalne s svojimi tovarniškimi čevlji. Dandanes ima že skoro vsaka prodajalna, tudi v Novem mestu cele gromade čevljev, tega tovarniškega popendeklna v zalogi. Da, čevljarstvo, to je res ena blažena obrt, da se vsak spotakne v njo. Danes odpre prodajalno, jutri ima že polno na špagi napeljanih čevljev, razpreženih pred prodajalno, kakor kak slavolok, skozi katerega naj bi romali ljudje v prodajalno. Kam pridemo čevljarji, ako bodo le špecerijski, manufakturni in drugi trgovci tržili s čevlji; če pojde tako naprej, bodemo čevljarji čez nekaj let samo tovarniški pofel flikali. Toda, tako ne sme biti; kdor pofel prodaja, naj ga tudi flika.

Iz preje navedenega je razvidno, da zadruga, čeprav kot revno dete rojena, je vendar nekaj napredovala; treba je le, da vsak izmed Vas, dragi bratje čevljarji, v ta namen kaj stori, pa bode šlo. Ne bojte se zadruge kot kakega strašila, marveč zavedajte se zadrugnega življenja; pomislite in premislite malo, prej ko boste čez njo zabavljali, zakaj je ustanovljena in kaj se lahko doseže, ako bodemo složni. Ta zadruga ni ustanovljena zato, da bi odirala svoje člane, da bi jim nalagala plačila in delala sitnosti. Ne zato, da bi eden ali dva delujoča člana se mastila z njenimi dohodki, ne zato, da bi se predsednik in njegov namestnik mastno plačevala z zadrugnim denarjem. Zadruga čevljarjev je ustanovljena zato, da bi skupaj k združenju klicala k edinosti, slogi in pravi bratski ljubezni. Ustanovljena je zato, da bi povzdignila naš zaničevani in teptani čevljarški stan in rešila našo stanovsko čast. Da bi nam postavila pred oči, da čevljar ni najzadnji človek na svetu, marveč, da spada kakor vsi obrtniki, med srednji, takozvani meščanski stan. Bratje čevljarji! Ne bojmo se toraj zadruge, kakor da je ustanovljena zato, da bi nas uničila, ker to ni izmislek iz puhle glave, ne izrodek današnjega dne, ker čevljarške zadruge so bile že pred 300 leti na svetu. In kako so te zadruge delovale in kako veliko spoštovanje so zavzemale z člani vred pri ljudeh! Zato tovariši čevljarji! bodimo tudi mi, ki živimo v razsvetljenem 20. stoletju v času napredka, tudi napredni; delajmo na to, da bo tudi danes naš čevljarški stan vsaj deloma zavzemal ono spoštovanje, kakor ga je zavzemal nekdanj. To pa bode mogoče le tedaj, ako bodemo edini, složni in v pravi bratski ljubezni združeni med seboj, ako bodemo drug drugega spoštovali in spoštovali našo čevljarško obrt. Z bratskim pozdravom!

Čevljar.

Domače vesti.

(V slovo g. županu S. Sladoviču pl. Sladoeviču.) Po 25 letnem bivanju zapušča gospod Simon Sladovič pl. Sladoevič, naš sedanji župan, lekarnar in hišni posestnik, naše mesto, da se nastani v svoji ožji domovini v Zagrebu. V tem času svojega tukajšnjega bivanja je posvetil gosp. Sladovič vse svoje moči povzdigi narodnemu in socialnemu življenju in gospodarskemu napredku našega mesta. Kot lekarnar je imel upogled v žalostne razmere obrtniškega in rokodelskega stanu o priliki boleznij, zato se je od l. 1893 nadalje do današnjega dne neumorno trudil in žrtvoval osebne koristi, da se je tedaj pasivna okrajna bolniška blagajna postavila polagoma na sedanjostno trdno podlago. Kot nje 16 letni načelnik je storil v tem oziru veliko občekoristnega. — Po rodu Hrvat se je z vsem srcem oklenil našega narodnega in socialnega življenja, kot član je podpiral vsa narodna društva in je bil več let predsednik „Narodne čitalnice novomeške“. Kot meščan in hišni posestnik se je posebno zanimal za gospodarski napredek mestne občine, kjer je deloval mnogo let kot odbornik in je bil zadnjih šest let župan. Pod njegovim županstvom se je sezidala nova mestna hiša, dovršil se je vodovod, uredili in olepšali so se trgi in ulice, osiguralo se je zidanje gimnazijskega poslopja i. t. d. Kot predsednik mestne hranilnice je s svojim bogatim znanjem najugodnejše uplival na nje procvitanje. Ko tedaj sedaj zapušča gosp. Sladovič Novo mesto, čuti vsak, da izgubi z njim mesto enega svojega najodličnejšega in najzaslužnejšega someščana. V znak hvaležnosti za njegovo mnogoletno, požrtvovalno, občnemu blagru namenjeno delovanje, priredi mu v slovo dne 18. t. m. mestna občina s sodelovanjem vseh tukajšnjih narodnih društev serenado in bakljado, 19. t. m. slavnostna seja, ob 1. uri popoldne pa banket v gostilni gospe Tučkove.

(Kanonično umeščen) je bil dne 1. avg. na župnijo Bučko preč. g. Blaž Rebolj, dosedaj kaplan v Komendi.

(Premeščen) je gosp. Elija Rawicki, geometer I. reda avstrijskih državnih železnic, c. kr. oddelka za trasiranje v Jaslu, k c. kr. oddelku za trasiranje v Novem mestu.

(Premembe pri učiteljstvu.) Za nadučitelja v Belo Cerkev pride g. Fr. Zagorec. — Na Jesenice pride g. Egidij Schiffrer z Mirne. — Za nadučitelja v Dolenji vasi pri Bibnici je imenovan g. Jožef Zupančič. — V Lienfeld pride g. Jan. Pečar, v St. Lambert g. Jožef Pečnik iz Svibna, na Polico gspdc. Marija Levec. — Za nadučitelja v Hotedršici je imenovan g. Jan. Garvas v fari. — V Metliko pride gspdc. Gizela Tavčar iz St. Jerneja. Pri Sv. Križu pri Kostanjevici je definitivno nameščena gspdc. Karolina Lenček. — Proviz. učitelj v Skocijanu g. Friderik Werner gre kot tak v St. Jernej.

(Birmovanje.) Prevzvišeni gospod knezoškof je dne 3. t. m. končal birmovanje in vizitacijo po novomeški dekaniji. Birmancev je bilo po posameznih župnijah: Novo mesto 300, Sem-peter 225, Šmarjeta 286, Belacerkev 149, Brusnice 197, Stopiče 275, Podgrad 126, Šmihel 519, Vavta vas 176, Poljanica 66, Črmošnjice 201, Soteska 53, Toplice 287, Prečina 195, Mirna peč 146.

(Občni zbor) novomeške čebelarke podružnice. V nedeljo dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne se bode vršil na vrtu gostilne g. Drenika v Bršlinu občni zbor novomeške čebelarke podružnice. Dnevni red: 1.) Poročilo o delovanju; 2.) poročilo blagajnikovo; 3.) volitev novega odbora; 4.) nasveti in želje, in 5.) predavanje: o povzdigi čebelarstva v novomeškem okraju. Predaval bode g. Anton Likozar, nadučitelj v Ljubljani. K občnemu zboru se vabijo vsi čebelarji novomeškega okraja in prijatelji čebelarstva, ki se zanimajo za to kmetijsko panogo.

(Vodstvo kmetijske šole na Grmu) priredi v soboto dne 15. t. m. v Črnomlju in v nedeljo dne 16. t. m. v Metliki popotni poduk. Predaval bode g. vodja V. Rohrmann o samopomoči proti pomanjkanju krme in g. adjunkt R. Zdolšek o trgatvi in uporabi sadja. Vabimo naše posestnike, da se prav mnogoštevilno udeležijo teh predavanj.

(Načelnikom okr. bolnišne blagajne) v Novem mestu izvoljen je bil na mesto odstopivšega dosedanega načelnika gosp. S. pl. Sladoviča, enoglasno dosedanji podnačelnik lekarnar g. Josip Bergmann, podnačelnikom pa tiskar g. Makso Petrič.

(Umrli) je 13. avgusta v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji občeznani posestnik in bivši krojaški mojster g. Karol Fischer, rod. Novomeščan, po dolgotrajni mučni bolezni, v 73. letu svoje dobe. — Pogreb bode v soboto 15. t. m. ob 4. uri popoldne iz bolnice v Kandiji na šmihelsko pokopališče. Sveti mu večna luč!

(Smrtna kosa.) V Mokronogu je umrl na jetiki nadučitelj v p. g. Ludovik Fettich-Frankheim. — Dne 2. t. m. umrla je v Litiji soproga okrajnega glavarja v pokoju gospoda Matije Grill v 88. letu svoje dobe. — Dne 6. t. m. umrl je v bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji posestnik Ivan Tomšič iz Starega trga vsled zmečkanja hrbtenice po biku na semnju v Višnjigori dne 27. jul., o kateri nesreči smo v 15. štev. našega lista vže poročali. — Dne 2. avgusta je umrl v bolnici usmiljenih bratov približno 96 let stari občeznani Godina Franc. Bil je v bolnici od 11. aprila do njegove smrti. Naj v miru počiva blagi starček!

(Iz Prage) se nam poroča: Udeležniki poučnega potovanja, pod spretnim vodstvom g. B. Skalicky-a, so prav veliko lepega in koristnega videli, za kar so imenovanemu gospodu zelo hvaležni.

(Ljudska veselica.) Podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Trebnjem priredi v nedeljo, dne 23. avgusta 1908 na travniku g. Al. Pavlina veselico, pri kateri sodeluje sl. telovadno društvo „Sokol“ in slavni orkester iz Novega mesta ter sl. tamburaško društvo iz Vel. Loke. Za zabavo, dobro jed in izvrstno pijačo je skrbjeno. Pričetek ob 3. uri popoldne. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Vstopnina samo 20 vinarjev. Mal položi dar, domu na altar!

(Poučni tečajji o kmetijstvu.) Deželni odbor priredi letos več poučnih tečajev o kmetijstvu sploh, pa tudi o pomožnih predmetih kmetijstva, n. pr. o knjigovodstvu. Tečajji bodo trajali po en dan, če treba, pa lahko tudi več dni. Tiste občine in kmetijske korporacije, ki žele takih tečajev v svojih krajih, naj vložijo svoje zadevne prošnje na deželni odbor.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juliju 1908 je 291 strank vložilo 133.139 K 62 h, 299 strank vzdignilo 102.064 K, torej več vložilo 31.075 K 62 h. 5 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 4.300 K, 319 menic se je eskomptovalo za 104.171 K. Stanje vlog 3.343.141 K 39 h. Denarni promet 574.707 K 55 h. Vseh strank bilo je 1276.

(Hranilnica in posojilnica) za Kandijo in okolico, reg. zadruga z neomejeno zavezo, imela je meseca julija 1908 prometa 211.736 02 K. Vložilo je 144 strank 56.229 — K, dvignilo 240 strank 52.629 21 K. Posojil je bilo danih 110 strankam 53.161 — K, a vrnilo je 144 strank 20.103 38 K.

(Redek slučaj.) V Dolenjem Vrhoplju pri Šentjerneju na Dolenjskem živi zakonska dvojica Gorenc, po domače Miloskovič, že 54 let v srečnem zakonu sredi svojih otrok, vnukov in pravnukov. Žena je stara 73 let, mož pa 78, oba sta še čvrsta in čila. Dogodilo se je pa pred kratkim, da je žena praznovala

svoj god skromno in priprosto, kakor je že to navada, sredi svojih dragih. Tedaj pa se pripelje pred hišo postarna ženska, skoči z voza in odhiti v hišo k — svoji hčeri, praznujoči svoj god. 93-letna starka se je pripeljala iz dve uri oddaljenega Rateža, kjer še vedno sama gospodari; sicer se je težko odtrgala od doma, toda ob „njenem“ godu si ni mogla kaj, da ne bi prebila nekaj ur pri svojem „otroku“.

(Pravila društva) „Podružnica [moška in ženska] družbe sv. Cirila in Metoda za Trebnje in okolico“ s sedežem v Trebnjem je vlada odobrila.

(Bogata letna orehov) kaže letos v Podgorju v občini Šmihel-Stopiče. Na Dolenji Težkivodi pri hiši Franceta Brulc stoji orehovo drevo, katero se šibi od sada, na temu drevesu so na več vejah gručice orehov, ki visijo kakor grozdi, iz enega cveta po 9 do 13 dobro razvitih orehov, katero vsak mimo gredoči popotnik občuduje.

(V bolnico usmiljenih bratov v Kandiji) se je sprejelo meseca julija 150 bolnikov, odpustilo pa 80 ozdravljenih, 51 zboljšanih, in 11 neozdravljenih. Umrlo jih je šest in sicer: 1 vsled škrobastega sprijenja obistij, 1 vsled ostarelosti, 1 vsled raka trebušne sleze, 1 vsled vnetja trebušne mreže, 1 vsled pljučne nadehe, 1 vsled izkrvavenja. Oskrbovalnih dni se je nabralo v pretečenem mesecu 2980. Na vsacega bolnika pride povprečno 12 26 dni. Koncem meseca julija je ostalo 95 bolnikov v oskrbovanju.

(Prihodnji sejm v Kandiji) bo v četrtek 20. avgusta 1908. Gospodarska zveza v Ljubljani pisala je županstvu, da naj pusti razglasiti, da bo odposlala svojega odposlanca nakupovat samo debelo, bolj težko živino. Živinorejci se s tem na to opozarjajo.

(Živinski semenj) v Št. Lorencu na Temenici dné 10. t. m. bil je prav dobro obiskan in kupčija s živino zelo živahna. Prignali so 1100 govedi in 104 glav drobnice. Kupcev za klanlo goved je bilo od blizo in daleč in so pokupili, kar je bilo boljše živine. Po železnici so odposlali 8 bikov, 162 volov, 48 krav in telic, 16 telet in 12 kozlov. — Živinska semnja v Vel. Loki in v Št. Lorencu meseca julija in avgusta se vedno dobro obneseta in sta po pravici daleč po svetu znana po lepi goveji živini, ki se tja v velikem številu prižene.

(Pasja steklina.) V črmošnjiški občini sta bila 3. oziroma 6. t. m. dva psa ustreljena in pri uradni preiskavi spoznana za stekla. Psa sta nepoznanih gospodarjev srednje velika, po 3 leta stara, jeden rudeče-rujav, kratke dlake, drugi črn in dolge dlake. Upeljan je do 6. novembra t. l. trajajoči pasji kontumac v občini Črmošnjice.

(Prešičja rudečica) je zadnji čas pokončala na Dolenjskem zopet veliko prešičev; pripomnimo pa, da se je rudečica pokazala le v onih hlevih, kjer niso bili prešiči cepljeni. Od 295 v novomeškem okraju letos proti rudečici cepljenih prešičev ni do sedaj ne jeden obolel za rudečico. Naj bi kmetovalci ubogali naš svet in pravočasno zavarovali svoje prešiče s cepljenjem proti rudečici.

(Družinska Pratika) za prihodnje leto 1909 je ravnokar izšla in se dobi odslej nadalje v Ljubljani v „Katoliški Bukvarni“, „Prodajalni katol. tiskovnega društva“, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petričič in J. Kordik na drobno po 24 v izvod, (pošta 10 v več), na debelo pa po 17 K 100 komadov. — Založništvo razpošlje „Družinsko Pratico“ brezplačno na ogled vsem našim društvom širom Slovenije, obenem pa jih naprosi, da seznanijo z njo vse svoje člane. Ko bi je katero naše društvo ne prejelo, naj jo kratkim potom zahteva po dopisnici, naslovljeni na založništvo „Družinske Pratique“ v Ljubljani. — Na deželi se dobi naša „Pratika“ v vseh knjigarnah in trgovinah. Koder je še ni, naj jo naši somišljeniki odločno zahtevajo. Ako bi je pa v kljub temu doma ne mogli dobiti, naj jo po več skupaj naroče v Ljubljani. — Pri nakupu naj vsak izrečno zahteva „Družinsko Pratico“ s podobo sv. Družine in s krasnimi trobarvnimi slikami Lurške Matere božje, papeža in cesarja ter „Katoliške Bukvarne“. Edina ta „Pratika“ je prava naša „Pratika“, katera naj najde letos pot v vsako slovensko hišo. Svoji k svojim!

(Našim društvom po Slovenskem) pošlje prihodnje dni, kot čujemo, založništvo v Ljubljani na ogled po en izvod letošnje, krasno opremljene jubilejne „Družinske Pratique“, s prošnjo, da seznanijo z njo svoje člane in jim jo priporočijo v nakup. Slavne odbore posameznih društev prisimo, da v smislu priloženega poziva store po svoji moči kar največ za vsestransko razširjenje edine naše „Pratique“. En izvod velja 24 vin., po

pošti 10 vin. več. Pri naročilih na en ali dva izvoda naj se pošlje znesek naprej, najbolj v pisemnih znamkah.

(Strela) udarila je dne 7. zjutraj ob četrty uri v kozolec posestnika Antona Mikliča v Starem trgu pri Trebnjem, in je isti v kratkem času popolnoma pogorel. Pri tem požaru zgorelo je tudi Mariji Sigmund, žito, stavbeni in les za kurjavo, Janezu Mikliču iz Starega trga pa žito, koje sta imela v kozolcu spravljeno. Zavarovan je bil samo kozolec. Požarni brambor iz Trebnjega, katera je dokaj hitro prihitela na pomoč, se je posrečilo ogenj omejiti.

(Razglas.) Po členu 71 min. ukaza z dne 22. febr. 1908, drž. zak. št. 42, o izvršitvenem predpisu k zakonu z dne 16. decembra 1906, drž. zak. št. 1 iz l. 1907, o pokojninskem zavarovanju nameščencev v zasebnih službah in nekaterih nameščencev v javnih službah, je dokler se ne konstituirajo deželni uradi pokojninskega zavoda, zavarovanju zavezane nameščence prvokrat zglasiti, ter vse odhode in izpremembe v podatkih, važnih za zavarovanje, naznaniti pri političnem oblastvu I. stopnje po obrazcih, omenjenih v členih 52 in 53. Z razglasom c. kr. ministrstva za notranje zadeve z dne 1. julija t. l., drž. zak. št. 127, določil se je kot začetni termin za prve zglasitve pri političnih oblastih I. stopnje 1. avgust t. l. Zakoniti rok za priglasitve traja štiri tedne in prične glede onih uslužbencev, ki so že dne 1. avgusta v kakem zavarovanju podvrženem podjetju nastavljeni, s tem dnevom, glede takih uslužbencev pa, ki pozneje vstopijo v službo, z dnevom nastopa službe. Vsak podjetnik, oziroma delodajalec, ki daje delo zavarovanju podvrženim uslužbencem, mora tekom te dobe vposlati izpolnjene obrazce oni politični oblasti I. stopnje, v katere okolišju se nahaja sedež obrata, oziroma službenega razmerja. Vse zglasitve je podati v dveh izvodih. Okolnost, da se namerava zavarovalni dolžnosti nameščencev kakega podjetja zadostiti potom nadomestne uredbe, ne odvezuje dolžnosti podati priglasitve. Za priglasitev potrebne tiskovine, kakor tudi od „Splošnega pokojninskega zavoda“ sestavljena pojasnila glede priglasitev, se dobe brezplačno pri občinskih uradih in pri političnih oblastih I. stopnje. Službodajalci, ki sploh ne podajo naznanil, ali ki ne javijo izprememb ali ki jih ne naznanijo tekom predpisanega roka, se kaznujejo po § 82 zak. z dne 16. decembra 1906, drž. zak. št. 1 iz l. 1907, z denarjem do 200 K, oziroma v slučaju neiztirljivosti z zaporom do 20 dni.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

(Za III. zasedanje porotnih obravnav.) katere se bodo pričele dne 31. avgusta 1908 pri tukajšnjem okrožnem sodišču, izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Vidmar Leopold, pos. in gost., Straža; Murn Danijel, trg., Gradac; Tomazin Alojz, pos. in gost., Smędnik; Loy Franc, trgovec, Kočevje; Volovec Martin, pos. in trg., St. Jernej; Stipanč Janez, posest. Gradac; Plut Franc, trgovec, Ratje; Arko Anton, pos. in mizar, Ribnica; Hude Alojzij, pos. in župan, Mirnapč; Repovč Ivan, pos. in trg., St. Janž; Turk Andrej, pos. in mes., Višnja gora; Klobučar Herman, pos. in klepar, Krško; Schauer Janez, trg. Čermošnjice; Nachtigall Karol, usnjar, zužemberk; Čudovan Jože, posestnik, Čadrece; Sterk Jurij, trg., Vinica; Strumbelj Anton, posestnik, Gor. Ajdovca; Kapš Jože, pos. in gost., Prelesje; Kužnik Franc, pos. in župan, Podlisec; Lakner Andrej, pos. in gost., Črnomelj; Fajdiga Anton, pos. in župan, Temenca; Bohorč Anton, posest., Spod. Suhor; Oražem Jakob, pos. in ključ., Ribnica; Jerman Ivan, pos. in gost., Krško; Černe Tomaž, pos., Črnomelj; Štefanc Fr., pos. Ratež; Hribar Ernest, pos. in trg. Jesenice; Beg Franc, pos. Gor. Sušica; Glibe Janez, pos., Smuka; Trček A., pos. in klob., Metlika; Šlajpah Al., pos. in gost., Vel. Loka; Kump J. pos. in lesni trg., Koprivnik; Bohte Janko, pos., Zastava; Kožar Stefan, pos. in gost., Črnomelj; Kalin Jožef ml., pos., Obreže; Zupančič Franc, pos., Trebnje. — Nadomestnim porotnikom so izžrebani naslednji gospodje: Štefanovič Dimitrij, pos. in čevljar, Rudolfovo; Barborič Karol, pos. in trg., Rudolfovo; Cvetan Josip, pos., Mal. Cikava; Planinšek Janez, pos., Dol. Kamentec; Medved A., posest., Ločna; Grašič Franjo, pos., Gotna vas; Božič Franc, pos. in trg., Rudolfovo; Možina Franjo, pos. in gost., Rudolfovo; Rohrman Franjo, pos. in gost., Mali Slatenek.

(Obešenega) so našli dne 1. t. m. pri Litiji skladišnega delavca Antona Vladiko v njegovem stanovanju. Samomorilec je bil velik prijatelj žganja.

(Tepež.) Nož ima moč! Zopet kri! V noči 9. t. m. so pili kolar Kramar Franc, njegov gospodar G. Recelj z gospo in Zelnikar Fr., kovaški pomočnik pri g. Gorupiču, v gostilni pri Widischerju. Ko so se dovolj pokrepčali, so se hoteli raziti. Pri tem sta se pa pričela že precej ogreta Kramar Fr. in Zelnikar Fr. pričakati tako dolgo, da je vzel Zelnikar nož in

ga zasadil Kramarju v nadkomolec, isti se je še isto noč podal v bolnico, kjer se mu je rana obvezala. Zagovarjati se bodeta morala pred sodiščem. — Jako čudno in žalostno je videti, kako se nedelja obhaja. Ni je skoro nedelje, da se ne bi čulo o klanju in pretepu, treba bi bilo mladim fantom malo korajže odvzeti, da ne bi segli takoj po nožu, primerno bi bilo kako sredstvo za ohlajevanje krvi. Nič ni častno videti mlade krepke fante s poleni in noži se tepsti, ako je fant zakaj, ter drži kaj na svojo čast, prvič med tako podivjano družbo ne zahaja, drugič pa, ako ima hlače, mora tudi pokazati, da lahko brez noža tudi kaj opravi.

(Nesreče.) Konji so se splašili posestniku Fr. Petrič, doma iz Hočevja, občina Videm, ko se je isti peljal na praznem vozičku nekoliko navzdol. Padel je na glavo, ter zadobil veliko rano, po drugem životu pa se je ves obtolkel. Prvo pomoč je iskal pri g. dr. Repiču, potem pa se je podal v bolnico v Kandijo. — Posestnik Miha Gregorčič iz Seč ima jako trdno spanje tako, da je nevede po noči vstal in začel hoditi. Prišel je do okna, misleč da so vrata je šel naprej, šele ko je kakih 5 m globoko padel, se je zavedel. Pri tem si je zmaknil desno roko in tudi več drugih poškodb zadobil, katere mu bodo dlje časa v nadlogo. — Na gnojne vile se je zabodel posestnika sin Franc Weiss iz Loke pri Črnomlju, ko je isti razkladal seno iz voza. Bile so mu te gnojne vile prekratke, zato je zahteval druge, katere je tudi dobil, gnojne železne pa je spustil ob vozu na tla, a z držalom naprej, tako da so rogli gledali kvišku. Na enkrat pa se na vozu stoječemu fantu zdrzne in prileti ravno na stoječe vile, katere so se mu zabodle v levo stegno, velika sreča, da se niso zabodle le nekoliko višje, ker bi si potem predril čreva in trebuh. Ponesrečenec je zadobil težko poškodbo, izgubil je veliko krvi. Prvo pomoč je iskal pri g. zdravniku v Črnomlju, kateri ga je obvezal, a potem poslal v bolnico v Kandijo. — Obstrelil je gospodar Matija Pezdir svojega pastirja Jankota Gimpelj doma iz Črnomlja, ko je isti šel z gospodarjem na lov na jazbece. Gospodar je vzel s seboj puško dvocevko, bil je pa tako nepreviden, da je hodil z odprtimi petlini okrog. Pastir Janko ga je na to opozoril in rekel, naj pazi, da se mu ne bo sprožilo. Pezdir ga je vbogal, a v tem hipu ko je hotel zapreti, se je ena zaklopnica sama zaprla, puška počil, pastir pa zavpije, kajti krogla zadela ga je v desni nadkomolec. Ponesrečenec je šel takoj drugi dan v bolnico, kjer so mu isto odstranili. — Vozniku Jankotu Habjan, delujoč pri g. Dominiku Lovšin v Koprivniku, je 3. t. m. odtrgal kolo kos desnega palca. Ko je hotel privariti voz, se mu je spodrsnilo — pri tem je prišel palec pod voz. Prvo pomoč je iskal pri g. dr. Schrey-u potem pa se je podal v bolnico v Kandijo.

Gospodarske stvari.

— (Zaradi pomanjkanja krme) je treba največje varčnosti s pridelano krmo. Paziti je, da se je nič ne pogubi po nemarnem in da je nič ne pride pod noge in v gnoj. Zjedi naj se poškrope z nekoliko slano vodo, da jih živina do čistega požre. Kar je mogoče spraviti za zimsko krmo, naj se spravi, živina naj se pa pase, kolikor je mogoče. Če bo paša ugodna, se bo lahko prihranilo precej krme. Slamo je vso porabiti za krmo. Tudi ovsene in pšenične pleve naj se po malem mešajo med rezanico in naj se prej nekoliko zmōjijo, da se rezanice primejo. V letih pomanjkanja je vse dobro! Pomagajmo si toraj kolikor mogoče tudi sami, saj je samopomoč v takih slučajih najbolj izdatna in največ vredna.

— (Zaradi varčnosti pri krmu) je treba, da se krma reže, ker se zrezane krme po navadi manj zavrže kakor cele. Največ zjedij dela živina pri celi krmu, ker pušča vse v jasliah, kar je debelejšega in manj okusnega. Pri rezanici pa to ni tako lahko mogoče, ker živina rezanice ne more tako izbirati. Veliko se zavrže pri nas zelene krme, če se cela poklada, zlasti tedaj, če je že prezorela in če živini več ne diši. Zato pa na večjih gospodarstvih tudi zeleno krmo režejo in jo po potrebi mešajo med slamo in drugo suho krmo, da jim bolj zaleže.

— (Letošnja trgateg.) Vse kaže, da bomo letos pridelali veliko vina in prav dobrega vina. Vinske cene utegnejo zaraditega pasti, kar je čisto naravno, zlasti če pomislimo, da je letina povsod ugodna in da je še dosti starega vina naprodaj po naših sosednih krajih. Zato pa opozarjamo naše vinogradnike na dvoje. Pred vsem naj skušajo s pravilnim kletarjenjem, s snažno posodo in s skrbnim odbiranjem grozdja napraviti prav dobro kapljico, v drugo pa naj so previdni in naj ne drže mošta pre-

visoko, da jim ne ostane. Naš vinogradnik rabi denar, zato je zanj kupčija po navadi najboljša, ako proda vino v moštu.

— (Sadna razstava v Novem mestu,) ki se priredi koncem septembra, naj privabi vse vnete dolenske sadjerejce, da se jo udeležijo in da spravijo tudi svoje dobre pridelke na ogled. Ker se bo sadje prodajalo, skupiček pa izročil razstavljalcem, ne bodo imeli udeležniki nobenih posebnih stroškov s to razstavo. Pripomogli bodo pa vendar le veliko k razvoju našega sadjarstva in sadne kupčije. Z razstavo v zvezi bo tudi sadjarski shod, pri katerem se bodo obdelala razna vprašanja, ki se tičejo napredka naše dolenske sadjereje.

— (Razglas) o sprejemu gojenk v gospodinjstvo šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se otvori enajsti tečaj gospodinjstva šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem posloju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vezbajo v gospodinjstvem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privaditvi nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima ktera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo: 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2.) znati čitati, pisati in računati; 3.) predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4.) predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5.) zavezati se, da bodo natančno in vestno zvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. — Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjstvo šolo sprejemajo deklince, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani, dne 15. julija 1908.

Razne stvari.

* (Predpis) za izključenje izseljencev v Kanado od ustopa v deželo. Vsebinsa sedanje kanadske postave in ukaza glede omejitve naseljevanja in za izključenje naseljencev od ustopa v deželo Kanada je sledeča: Izključeni od ustopa v Kanado so slaboumni, bebeci, božjastni, blazni, gluhonemi, nemi, slepi in za delo nesposobni, katerim izjema velja le, ako pridejo v spremstvu njih obitelji, ali ako potujejo k svoji, že v Kanadi bivajoči obitelji, katera je zmožna dotično osebo trajno preživeti; nadalje osebe z nagnusno ali nalezljivo boleznijo; ako je pa upanje, da bi se zamogla taka bolezen v kratkem času zlečiti, sme izseljenec ozdravljen pričakovati ali na ladiji ali pa na suhem v bolnišnici pod oblastnim nadzorstvom, izključeni so tudi prosjaki in siromaki, ki bi zamogli pasti deželi v nadlogo; nadalje osebe, katerim je dokazano kako hudodelstvo, prostitutkam in onim, ki poskušajo prostitutke v Kanado pripeljati. Pred vstopom v Kanado, se mora vsak izseljenec po oblastnem zdravniku preiskati pustiti. Vlada zamore tudi ukaz izdati, po katerem različne vrste izseljencev od naseljevanja v Kanadi izključijo, ravno tako lahko ukaže, da mora naseljenec posedovati gotovo svoto denarja, ako se hoče v Kanadi naseliti. Nekaj tacih ukazov je vlada že začetkom tega leta izdala, vsled katerih je izkrcanje v Kanadi dovoljeno samo izseljencem, ki pridejo naravnost iz svoje domovine, ne pa da bi šele po dolgotrajni odsotnosti prišel v kanadsko pristanišče, nadalje onim, ki imajo pri sebi najmanj

125 K. Osebam, ki ne pridejo naravnost iz svoje domovine v Kanado, kar je razvidno na voznem listku, katerega so kupili pri odhodu, se izkrcanje samo potem dovoli, ako se zamorejo izkazati z dovoljenjem kakega kanadskega agenta, ki v Evropi uraduje. Vsem naseljencem je zabranjeno seboj prinesiti ali nositi orožje, (izjemno navaden nožič za kruh), večkratni prestopki te prepovedi ima nasledice, da ga iz dežele izključijo in mu orožje odvzamejo.

* (Nekaj ponarejenih cekinov) (20 K) kroži okoli. So precej spretno narejeni, pa nekoliko lažji od pravih, nimajo tako jasnega zvoka in napis okolu denarja je z nekoliko manjšimi črkami izvršen ter nekoliko višje nad, oziroma pod robom kakor pri pravem.

* (122 milijonov je šlo v zrak.) Preteklo leto se je pokadilo v Avstriji za 122 milijonov 79.430 K, torej za 2,897.321 K več nego leta 1906. Tobaka se je prodalo 587,621.840 kg, cigar 559 milijonov komadov, cigaret 1786 milijonov. To je davek, nad katerim pa godrnjajo navadno le ženske, in vendar znaša dvakrat toliko, kakor zemljiški davek! Tudi tu bo treba na shodih povedati, posebej mladini, koliko se zapravi pri kajenju!

Smešnice.

(Tudi avtomat.) Vrzi v šipo mestne hiše kamen in videl boš, da se pri vratih bolj gotovo prikaže policist, kakor pa pri novomeškem kolodvorskem avtomatu čokolada.

(Drugače mislil.) A. prijatelju, kateremu je žena ušla: „Moje odkrito sožalje, dragi prijatelj!“ — B. (žalostno): „Ah, ti že tudi veš, da je zopet nazaj?“

Loterijske številke.

TRST,	1. avgusta	3	2	29	83	47
GRADEC,	8. avgusta	14	9	50	42	45

Meblovana mesečna soba
s posebnim vhodom
se takoj odda na Bregu št. 143. Več
se poizve istotam. (169)

MALINOVEC

iz hribskih malin, jako okusen, ima v veliki množini (89-8-8)

lekarna J. Bergmann — Rudolfovo.

Hiša s prodajalno

na najlepšem prostoru z vrtom, je naprodaj ali pa se da tudi v najem. — Kje, pove uredništvo „Dol. Novic“. (142-6-3)

Oskrbništvo graščine Ruperčevrh proda
dobro ohranjeno mlatilnico
za 100 kron. (167)

(168-3-1)
Vajenca kakor tudi **pomočnika**
sprejme v nadaljne delo
Janez Čelešnik, kolarski mojster
v Črnomlju hiš. št. 137. — Dolenjsko.

Volilci

za mestni občinski odbor

se uljudno vabijo na razgovor radi kandidatov
za dne 17. t. m. (ponedeljek) ob
6. uri zvečer v mestno dvorano.

Novomesto, 14. avgusta 1908.

Max Brunner.

(165)

Vinko Umek.

Volitev občinskega odbora se razpisuje na dan 20. avgusta,

da voli vsak volilni razred 6 odbornikov in 3 namestnike
in sicer: (166)

- za III. razred od 9. do 12. ure dopoldne,
- za II. razred od 2. do 4. ure popoldne,
- za I. razred od 4. do 6. ure zvečer.

Volitve se vršijo v mestni dvorani.

Okrajna posojilnica v Krškem

ima v torek, 25. avg. t. l. ob 3. uri (v slučaju ne-
sklepčnosti pa ob 4. uri) popoldne v svoji pisarni

izredni občni zbor

po sledečem dnevnem redu:

- 1.) prememba pravil;
- 2.) določitev funkcionarjev v že izvoljenem
in že registrovanem načelstvu;
- 3.) volitev enega nadzornika;
- 4.) predlogi. (164)

Iz proste roke je naprodaj na Brodu št. 2 pri Novem mestu

zidana hiša

z dvema sobama, kuhinjo in vežo, vse v dobrem stanu, dalje
klet in 3 svinjaki, lep sadni vrt in vrt za domačo zelenjavo. —
Hiša je pripravna za obrtnika ali penzionista. — Natančneje
pojasnila pri lastniku Franc Lapuh Brod pri Rudolfovem. (136-04)

Odda se v najem (148-03)

= nova hiša =

s tremi sobami, kuhinjo, shrambo in perilno kuhinjo
s 1. novembrom t. l. — Več se izve št. 60 za šolami
v Novem mestu.

(157-2-2)

Prijateljem

prav dobrega in pristnega dolenjskega vina uljudno
naznanjam, da bodem točil od 1. avgusta 1908 naprej : :
rudeče vino (liter) po 36 kr. ali 72 vin.
belo " " " 40 " " 80 "
v gostilni „Na vratih“ v Novem mestu. K. Rosmann.

Razpis.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu
z dveletnim slovenskim poukom je oddati

pet deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1908/1909, (ozir. tudi za leto 1909/1910),
ki se začne dne 3. novembra t. l.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kme-
tovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstejša
zdravja, ter so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost
gre tistim mladeničem, ki ostanejo, dovršivši šolo na Grmu,
gotovo na svojem domu in se bodo pečali s kmetijstvom, vinar-
stvom in sadjarstvom.

Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk v
šolskem zavodu brezplačno, obleko, živотно perilo, obuvale in
šolske potrebščine pa si morajo sami priskrbovati.

V šolo se sprejmejo tudi plačujoči in zunanji učenci.

Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80 h na dan in po
40 K šolnine na leto, ter stanujejo brezplačno v zavodu. Vse
druge potrebščine si morajo sami priskrbovati.

Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj zavoda in pla-
čujejo po 40 K šolnine na leto.

Vsi učenci imajo uniformo, ki si jo morajo sami plačati.

Hrano je plačevati vnaprej v mesečnih obrokih, šolnino pa
tudi vnaprej v dveh letnih obrokih.

Prošnje, svojeručno pisane in kolkovane s kolkom za 1 K,
je poslati

do 5. septembra t. l.

vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Vsaki prošnji je priložiti rojstni list, spričevalo o dovršeni
ljudski ali kakšni višji šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in spričevalo
županstva in župnega urada o lepem vedenju prosilčevem.

Prošnji za sprejem proti plačilu je pridejati obvezno pismo
(reverz) staršev, oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Vsak prosilec mora delati sprejemno izkušnjo iz slovenskega
jezika in priprostega računstva. Od uspeha te izkušnje je od-
visen sprejem v šolo.

Kedaj bo delati sprejemno izkušnjo, naznani vodstvo vsa-
kemu prosilcu posebej.

Učenci, ki dovrše šolo z dobrim vspehom, imajo pri vo-
jaščini pogojno pravico do samo dveletne prezentne službe. Ako
namreč zadoste svojim vojaškim dolžnostim prvi dve leti brez
graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kme-
tovali na svojem ali svojih staršev domu, smejo na podstavi
odredbe c. kr. vojnega ministerstva z dne 22. julija leta 1895
št. 4643 prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim
odpusti tretje službeno leto.

Deželni odbor kranjski,

v Ljubljani, dne 30. julija 1908. (162-2-1)

LEPO POSESTVO

je na prodaj za 6000 kron.

Natančneje se izve pri upravnistvu „Dol. Novic“. (163)

= Vino =

izvrstnega lastnega pridelka na Strugi
(Dolenjsko) belo in rudeče liter 23 kr.
ali 46 h, pa tudi od 56 litrov naprej,
cenejše, se vedno dobiva. (161-2-2)

Javna razprodaja

raznih premičnin in hišne oprave vršila se bode radi selitve dne 25. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne v prvem nadstropju takozvane Križatijske v Križatijski ulici. (156-2-2)

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne ter obrestuje po (135-5-4)

≡ 4 1/2 % ≡

Obresti se pripisujejo k glavnici koncem leta brez posebnega naročila.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega, ne da bi istega vlagateljem odtegovala.

Proda se:

I. V lepem in zdravem trgu Šoštanj ob železnici Celje-Dravograd:

1.) Pritlična hiša, zidana tudi s podstrešnimi sobami, gospodarskim poslopjem in lepo urejenim večjim vrtom — cena 8500 K, s travnikom, ki nese 60 gld. letne najemnine, vred. pa 10.500 K.

2.) Enonadstropna hiša na glavnem trgu z velikim zidanim marofom, tremi magazini, živinskimi hlevi in s travnikom okoli 6 oralov. — Cena 28.000 K. Hranilnica ima gori 14.000 K. Za obrtnika. (160-3-2)

Kdor želi eno ali drugo posestvo si pridobiti, obrne se naj na dr. L. Filipič-a, odvetnika v Celju.

V malo dneh izide v založništvu v Ljubljani, Kopitarjeve ulice št. 5, krasno opremljena

JUBILEJNA

Družinska Pratika

za leto 1909. (159-3-2)

Cena kot doslej 24 vinarjev izvod.

Letošnja „Pratika“ bo presegala po svoji krasni opremljeni vsebini vse dosedanje izdaje, ker bo imela poleg obilice poučnega in zabavnega berila z mnogimi slikami tudi štiri krasno izvršene slike v trobarvnem tisku; Lurške Matere božje, jubilatov papeža Pija X. in cesarja Franca Jožefa I. ter izložbo „Katoliške Bukvarne“ v Ljubljani.

Katol. slov. ljudstvo! Ta jubilejna „Pratika“ je edina naša pratika! Sezite pridno po njej; naj jo pozna vsaka še tako oddaljena slovenska hiša! — Zahtevajte pri trgovcih „Družinsko Pratico“ in ne dajte si usiliti nobene druge! Kupujte in priporočajte le našo pratiko!

Glavno zalogo imajo: „Katol. Bukvarna“, Prodajalna „Katol. tiskovnega društva“ in nekateri večji trgovci v Ljubljani.

Cena za razprodajalce pri naročilu do 100 kom. 17 vin. izvod, nad 100 kom. pa po 16 vinarjev.

Vabilo za nakup istr. vina.

Fino pristno garantirano vino, več tisoč hektolitrov, belo, rudeče, in črno od 36 v naprej postavljeno na tukajšnji drž. kolodvor proti gotovemu plačilu, je za prodati in se ekspedira iz vzorne kleti kršč. vinarske zadruge v Vodnjanu. Cene za vagono po dogovoru. Tropinovec in droženka (istr. konjak) I^a od 70 do 80 novč. liter.

Za kršč. vinar. zadrugo: (131-13-5)

Ivan Pujman, poslovodja, Dignano, Istra.

Ženske lase

zmešane in rezane kupujem po najvišji ceni.

Izdelujem vsa vlasuljarska dela. V zalogi imam fina toaletna mila, prave francoske parfume itd. BAYRUM tekočina proti izpadanju las in prhut, odlikovana z 10 zlatimi kolajnam.

HAARPETROL za rast pomladka, NUSIOL iz orehovega izvlečka za lase in brade čudovit uspeh, prekaša vsa dosedanja barvila. Poleg tega priporočam moj znani BRIVSKI SALON na novo urejen z najnovejšimi higijeničnimi komforti, s hitro, čisto in dobro postrežbo, želeč mnogobrojnega obiska.

Spoštovanjem se priporočam Ivan Svetec, (5-24-19) brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

Nov mlin in žaga

vedno na močni vodi in lepi priliki poleg ceste, deset minut od Prečine pri Novem mestu, je na prodaj. (155-3-2)

Več se izve pri lastniku

Jožefu Lavriču v Shoru pri Prečini pri Novem mestu.

Enega vajenca in enega pomočnika

sprejme takoj v trajno delo (154-3-2)

Franc Kambič, mizarski mojster v Črnomlju.

V najem se odda na deželi

poslopje za trgovino

za več let. — Cena je jako nizka. — Kdor hoče srečo poskusiti, naj se oglasi — ali piše na uredništvo Dol. Novic, kjer se dobi naslov. (152-3-2)

Singerjevi šivalni stroji

ne samo za vse mogoče industrijske potrebe, ampak tudi za vsa domača dela te vrste dobijo se samo pri nas

Pazi naj se, da se kupuje stroje v naših prodajalnah,

katere se vse lahko spozna po zraven stoječem znaku.

Singer Ko. akcijsko društvo za šivalne stroje v Rudolfovem, Glavni trg.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Vsi šivalni stroji, ki jih ponujajo pod imenom „Singer“, so ponarejeni po našem starejšem sistemu, ki ga sedanji novejši sistemi rodbinskih strojev daleč presegajo po konstrukciji, delazmožnosti in trpežnosti.